

Шпак П.І.

*Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: pavloshpak17@gmail.com*

КОМПЕНСАЦІЯ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ НА СОРТ РОСЛИН

У вітчизняній правовій системі існує три форми відшкодування майнової шкоди за порушення прав на сорти рослин: відшкодування збитків; стягнення з порушника доходу, отриманого внаслідок порушення; виплата компенсації замість відшкодування збитків або стягнення доходу.

Відповідно до п. г ч. 1 ст. 55 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», суд має право ухвалити рішення про стягнення з порушника компенсації, що визначається судом у розмірі від 10 до 50000 мінімальних заробітних плат, з урахуванням того, чи було вчинене порушення без умислу чи навмисно, замість відшкодування збитків або стягнення доходу.

Це правило вказує на неможливість одночасного застосування двох або більше майнових стягнень за одне і те ж порушення.

На відміну від реальних збитків та упущеної вигоди, які, якщо договором або законом не передбачено інше, відшкодовуються в повному обсязі, компенсація має специфічний, імовірнісний характер. Компенсація визначається не в тому розмірі, в якому була заподіяна шкода, а в межах, встановлених законом, і не потребує доказування конкретного обсягу збитків.

З огляду на євроінтеграційний курс України важливо також брати до уваги підходи до виплати компенсації, які існують в державах-членах ЄС. На сьогодні жодний нормативно-правовий акт ЄС не встановлює обов'язкового застосування компенсації як форми відшкодування майнової шкоди за порушення права інтелектуальної власності, зокрема на сорт рослин.

У ст. 3 Директиви 2004/48/ЄС «Про реалізацію прав на інтелектуальну власність» вказано, що держави-члени повинні передбачати заходи, процедури й засоби правового захисту, необхідні для забезпечення дотримання прав на інтелектуальну власність, а відповідно до п. б) ч. 1 ст. 13 Директиви держави-члени можуть у відповідних випадках встановити збитки у вигляді фіксованої суми на підставі таких елементів, як мінімальний розмір винагороди чи гонорар, який був би сплачений, якби порушник попросив дозвіл на використання права на інтелектуальну власність.

Тобто, держави-члени ЄС регулюють виплату компенсації так, як їм видається за доцільне.

Європейському суду справедливості при роз'ясненні пункту b) ч. 1 ст. 13 Директиви 2004/48/ЄС дійшов висновків, що:

- Директива встановлює мінімальний стандарт забезпечення прав інтелектуальної власності та не перешкоджає державам-членам ЄС передбачати вищий рівень захисту;

- компенсація не має бути пропорційною до втрат, фактично понесених

потерпілою стороною;

- Директива не зобов'язує держав-членів передбачати «каральні» збитки, та не може розглядатися як заборона на встановлення таких заходів;

Підводячи підсумки слід зауважити, що компенсація за порушення прав інтелектуальної власності в державах-членах ЄС визначається по-різному. Однак вона завжди «прив'язана» до суми винагороди, яка мала б бути сплачена за надання дозволу на використання відповідного об'єкта права інтелектуальної власності.

В будь-якому випадку, виплата компенсації є достатньо дієвим способом захисту прав на сорти рослин.

УДК: 351.82: 631.527 (061.1ЄС+477)

Якубенко Н.Б.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: nataliya.yakubenko@gmail.com*

ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ПРАВ СЕЛЕКЦІОНЕРА В ЄС ТА УКРАЇНІ. СПІЛЬНІ РИСИ ТА РОЗБІЖНОСТІ

Охорона прав на сорти рослин в загальноприйнятому значенні на міжнародному рівні, відповідно до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин позначається скороченням PBR (*Plant Breeder's Rights*), що в перекладі означає права селекціонера.

Україна приєдналась до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин (далі – Конвенція УПОВ) та отримала статус країни-учасниці адаптувавши національне законодавства відповідно до норм Конвенції УПОВ у 1995 році, в подальшому у 2006 році приєднавшись до останнього Акта (1991 року) Конвенції УПОВ, прийнявши зобов'язання охороняти всі роди та види.

Відповідно до Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» документ з охорони прав селекціонера у обсягу охорони відповідно до Конвенції УПОВ використовують термін патентом на сорт рослин. Проте, на міжнародному рівні це дві різні категорії. Є країни